

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Sekovec.)

(Dalje.)

IV. V Gornjemgradu imeli so tudi kugo. Dne 26. oktobra l. 1646 zbolel je za njo malarjev hlapec, kmalu za njim pa še dve dekli. Ker je hlapec uže prihodnjo nedeljo umrl, zaprli so malarjevo hišo in zastražili tudi vse one hiše, katerih prebivalci so prišli z malarjevimi v kako dotiko. Do srede umrli ste tudi dekli in v sredo še en mož; vse so v vrtu globoko zakopali.

Poznej sta umrla za kugo še dva tržana in več drugih faranov. Ljubljanski škof, lastnik gornjegraške grajščine, ceni škodo, ki jo je vsled kuge bil trpel na desetini in štibri, na 3147 fl. 32 kr.

V Vojniku ni bilo hiše, ktere bi kuga ne bila obiskala; enega ali dva mrliča je imela vsaka, nekatere pa so postale celo prazne. Umrlo je jih 127. Grajščini Konjice in Triebenegg zgubile ste l. 1647 vsled kuge 106 podložnih.

Grajšina Zbelovo (Plankenstein), sedaj lastina konjiškega Wallanda, imela je tudi mnogo škode, kajti v 538 njej podložnih hišah zgubila je 1165 oseb, ktere je kuga podavila. Poličanski gosposki je morivka pobrala 158 oseb.

Tudi v fari sv. Jurija tik južne železnice davila je bržkone l. 1643 kuga, ker so prebivalci ondotnih krajev postavili podružnico sv. Rozalije, ki je slovela kot kužna priprošnjica.

Ako še pogledamo zdaj na južno in vzhodno stran od Celja in gremo kraj Savinje in Save tujan do Sotle, zapazimo tudi ondi povsod spominke iz ove kužne dobe.

V Laškem okraji podavila je kuga 706 oseb; največ jih je umrlo v Trnovem, Klenovem, Udmatu, Sedraži, Brdcah, Brezni in v Tremerjah. Ko se je bila prikazala v Tremerjah, v vesi ob desnem obrežji Savinje, ki z Debrom šteje nekaj čez 60 hiš, podal se je en duhovnik iz Laškega trga, okoli kterega je bil zaradi kuge kordon nastavljen, k podružnici sv. Mihela in je od ondot prevideval okužene s sv. zakramenti.

Ime tega blagega pastirja, ki je iz ljubezni do hudo obiskovanega ljudstva svoje življenje v nevarnost postavil, nam sicer ni znano, pač pa še živi med ljudsvom spomin na njegovo požrtvovalnost in še den denešnji se pripoveduje, da mu je ljudstvo potem, ko je bila kuga prenehala, šlo v procesiji nasproti in ga je pod nebom sprevodilo slovesno v trg.*)

Razun teh krajev v Laškem okraji imenujejo stari zapisniki še sledeče kot od kuge obiskovane: Debno, Gabersko, Gouce, Hrastnik, sv. Jakob v Dolu, Holešni dol, Klek, Loko, Ko-

*) J. Orožen, Das Dekanat Tüffer 32.

ritno, Ladno, Marno, sv. Marjeta, Ogeče, Črni studenec, Savodna, Senožet, Svinje, Slivno, Studence, Selo, Brezno, Volavšek in Trbovlje.

V Trbovlje dobili so kugo od sv. Marjete. Nek Janez Rottar šel je namreč s tovarišem tje in je v kljub svarjenju prenočil v okuženi hiši. Češ, da njemu nič ne škoduje. Še norčeval se je z bolnimi v hiši. Drugi den se je vrnil domu, a našel je bil kugo in je umrl čez tri dni brez sv. spovedi. Njegovo hišo so z vsemi prebivalci, 16 jih je bilo, obdali s stražo; če je v hiši eden ali drugi umrl, morali so ga domači zakopati v vrtu za hišo.

Pa tudi na drugi strani župnije se je bila kuga vnela. V Prapretnem umrl je za njo nek fant in mati ga je imela tri dni doma. Na praznik sv. rešnjega Telesa pa, ko je bilo prišlo mnogo ljudij k večernicam, prinesli so ga v kljub prepovedi k cerkvi ter so ga hoteli pokopati na navadnem pokopališču. Ker jim vikar Peter Tomažin tega ni dopustil, so z mrličem odšli. A drugi den so ga prinesli zopet k cerkvi in s pogrebniiki je prišla velika množica ljudi z bombardami in drugim orožjem. Rekli so: „Naj velja, kar hoče, smrt ali življenje, mi ga moramo tukaj zakopati; če bo pokopališče premajhno, bomo pa pokapali na župnikovem vrtu.“ — In zakopali so ga na pokopališču pri cerkvi. Toda kazen je kmalu sledila. Eden za drugim so zboleli in umrli.

Ljudstvo, podšuntano od nekterih rogoviležev, je mrliča pokapalo pred cerkvo, češ, da bo kuga uže prenehala, ko bo pokopališče z mrliča napolnjeno. Vsled tega je v fari bilo vse po konci in župnik si s kaplanom ni upal na svitlo; zato je prosil škofa, naj bi mu naznanil, kaj mu je v teh žalostnih razmerah početi*).

V teh žalostnih časih so ljudje zahajali kaj radi k sv. Lenartu nad Laškimi ali na vrhu na božjo pot.**)

(Dalje prih.)

Smešnica 25. Dekla strežnica nese novo jed na mizo, se spodtekne, da ji skleda na tla padne in zlomi. Gospodar ji nevoljo prekrivajoč reče: tako bi jaz tudi znal narediti. Deklica mu takoj šaljivo odvrne: se vé, ko ste sedaj videli, kako se naredi.

Razne stvari.

(Gračani) pa še nekateri prenapetneži hočejo puntarske zastave črno-rudeče-žolte ob cesarjevem prihodu razobesiti, čeravno vedó, da se to ne spodobi.

(Svitlicesar) so dr. Geršaka kot načelnika in g. Čuleka kot namestnika okrajnemu zastopu v Ormoži potrdili.

*) Pismo vikarja Petra Tomažina od dne 4. jul. l. 1647 J. Orožen, „Das Dekanat Tüffer, 387.“

***) Janisch, Top. stat. Lexik. von Steiermark II. 79.